

AİLEDE PARÇALANMA

Parçalanma nedir?

- “Anne veye babadan birinin ya da her ikisinin ölümü, terk, boşanma, ayrılık gibi nedenlerle aile içerisinde mevcut bulunmaması sonucu ailede oluşan değişmelerdir”.
- “Çocukların aileden ayrılmaları, anne veya babanın uzun seyahatleri gibi nedenlerle karı-kocanın birbirinden ayrı yaşamaları veya ölüm, boşanma sonucunda aile birliğinde meydana gelen bozulmalardır”.

Ölüm ve Çocuk

Çocuk ölümle erken yaşlarla ilgilenmeye başlar. Ancak ilk çocukluk yıllarında ölüm çocuk için bulanık ve belirsiz bir kavramdır.

3-4 yaş

Sevgi ve korunma ihtiyacı için bağlı olduğu bir sevgi nesnesinin o anda mevcut olmaması

Geçici bir uyku hali

Uzun bir ayrılık

Dönüşü olan uzun bir yolculuk

5 yaş

Uzun bir uyku

Korkutucu

Gömölmeye ilişkin sorular

Ölümün bir son, geri dönölmeyen bir bitiş olduğu düşünceşini benimsemekte güçlük

6 yaş

Ölümle hastalık, yaşıllık arasında bir ilişki var

Yalnız kalma endişesi

8-10 yaş

Ölümün yaşamın geri dönölmez bir sonu olduğu gerçeđini benimsemeye başlar.

Bıçaklanma, kaza, yaralanma, bođulma vb dođal olmayan nedenler

12 yaş sonrası

Ölüm dođma, büyüme gibi dođal bir olaydır.

Beslenme yetersizliği, hastalanma, yaralanma vb nedenlerle de oluşabilir.

Ölümün Çocuk Üzerindeki Etkileri

Yaşamın ilk yıllarında anne kaybı

İlgi ve sevgi eksikliği

İlerleyen yaşlarda erkek çocuklarda baba kaybı

Model eksikliği

Yas tutma tepkisi yetişkinlerden farklıdır

Suçlama, ilişkilerde gerginlik

Duygusal problemler

Yalnızlık korkusu

Uyku problemleri

Başkasını suçlama

Okula uyum sorunları

Yalnız kalma korkusu

“Beni üzersen hastalanır ölürüm, yalnız kalırsın”

Kendisine yönelmiş bir ceza

“Dedem beni bırakıp cennete gitti, orada başka çocuklarla oynuyor”

Erken yıllarda yaş. ebeveyn ölümleri Xruhsal sorunl.

- Sonraki yaşantısı
- Ölen ebeveynin boşluğunu kimin dolduracağı
- Kurulan ilişkilerin niteliği

Öneriler

- ❑ Duyguları hakkında konuşmasına izin verilmeli
- ❑ Yetişkinler gibi yas tutmaları beklenmemeli
- ❑ Ölüm haberi sağ olan ebeveyni tarafından verilmeli
- ❑ Çocuk uzun süre evden uzaklaştırılmamalı
- ❑ Okul öncesi dönemde gömülme törenlerinden uzak tutulmalı
- ❑ Ölüm gerçekleşmemiş gibi davranılmamalı
- ❑ Çocuk ilk zamanki aşırı tepkilerden uzak tutulmalı
- ❑ Ölümü sevimli, arzu edilen bir durum gibi göstermemeli
- “... *Tanrının sevgili kulu olduğu için öldü*”
- ❑ Mezar ziyaretleri (8-9 yaş) engellenmemeli

Boşanma

Boşanma; ilk olarak düşünsel ve duygusal boyutta ortaya çıkan, ayrılık sonrası hukuki karar ile kesinleşen ve yeni bir yaşam düzeni kurulması ile sonuçlanan, psikolojik, sosyal ve ekonomik boyutları olan bir süreçtir.

Boşanma süreci, evliliği sürdürmeye yönelik tüm çabaların başarısızlıkla sonuçlanması ve tek çözümün boşanma olarak görülmesiyle başlar.

- Kültür,
- Evlenme yaşı,
- Eğitim,
- Sosyo-kültürel uyumsuzluk,
- *Evlilikteki sorunların çözülememesi*

Evliliklerini iyi olarak değerlendirenler için bir kriz, kötü olarak değerlendirenler için yeni bir yaşam düzeni kurma fırsatıdır .

Duygusal boşanma: Evliliğin çözüme sürecinde eşlerin birbirine karşı duygularında değişme, azalma eşlerin birbirine yabancılaşması.

Hukuki boşanma: Mahkemeye yapılan boşanma başvurusu ve boşanma kararının kesinleşmesi, evliliğin yasal olarak sonlanması.

Ekonomik boşanma: Boşanma durumunda malların paylaşımı.

Toplumsal boşanma: Eşinden ayrılmış dul bir kadın ya da erkek olmanın sosyal ilişkilere yansması.

Ana baba olarak boşanma: Boşanmanın en acı yönü, ebeveyn olarak boşanmadır. Çocuklar velayetin verildiği ebeveynle birlikte yaşar.

Psikolojik boşanma: Eşin desteği olmaksızın bağımsız yaşamayı öğrenme. Özellikle uzun süreli evliliklerden sonra gerçekleşen boşanmalarda bu konuda ciddi uyum problemleri yaşanır.

Boşanma Nedenleri

Ekonomik etmenler

- *Gelirin yetersizliği*

İhtiyaçların karşılanamaması, suça yönelik davranışlar, sevgisini göstermeye daha az eğilimli olma

- *Eşlerin ekonomik açıdan denk olmaları*

Kadının geliri daha fazla olduğunda çatışma, daha az/olmadığında sorunlara katlanma zorunluluğu

- *Gelirin sürekliliği*

Çatışmaların artması

- *İşsizlik*

Dayanışma (geçici süre)

Sorunların süreklilik kazanması

Eğitim durumu

- ❑ *Eřlerin eđitim dűzeyinin denk olması*
- ❑ *Eđitim dűzeyinin yűksek olması*
 - Evlilikten beklentilerin artması,
 - Evliliđi duygusal birliktelik olarak gűrme
 - İletişimsizlikten ziyade duygusal yoğunluğun azalması
- ❑ *Eřlerin eđitimsel/mesleki statűlerini gűç objesi olarak kullanmaları*
- ❑ *űst gelir/eđitim seviyesindeki kadınlar*

Sosyo-kültürel durum

Yaşanan yer, geleneksel yapı, diğer aile bireyleri

Çocuğun varlığı

Çocukların cinsiyetleri (erkek çocuk isteği)

Dini inanışlar

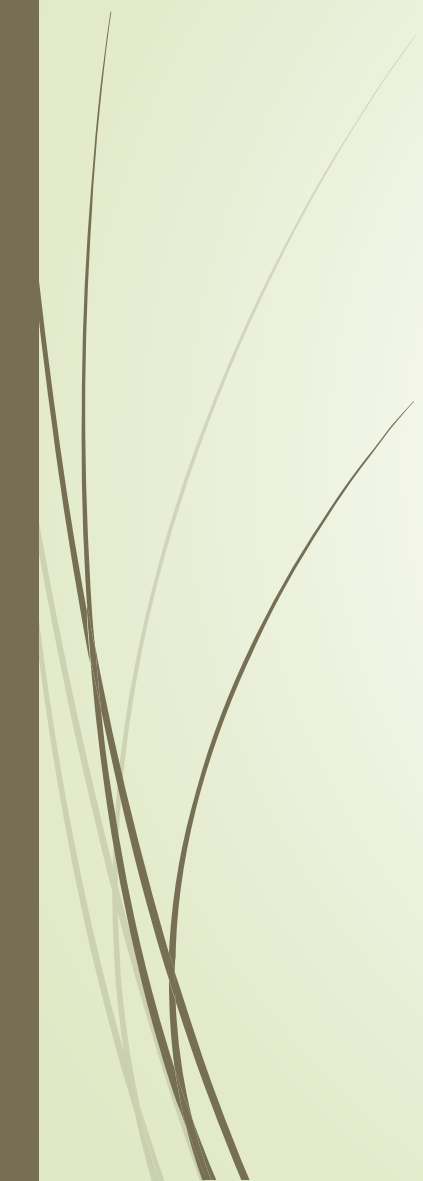
Evlilik yaşı

Erken evlilikler

Kişiliğin oturmamış olması, sorun çözmede yetersizlik, işsizlik, ilişkileri dengelemede yetersizlik

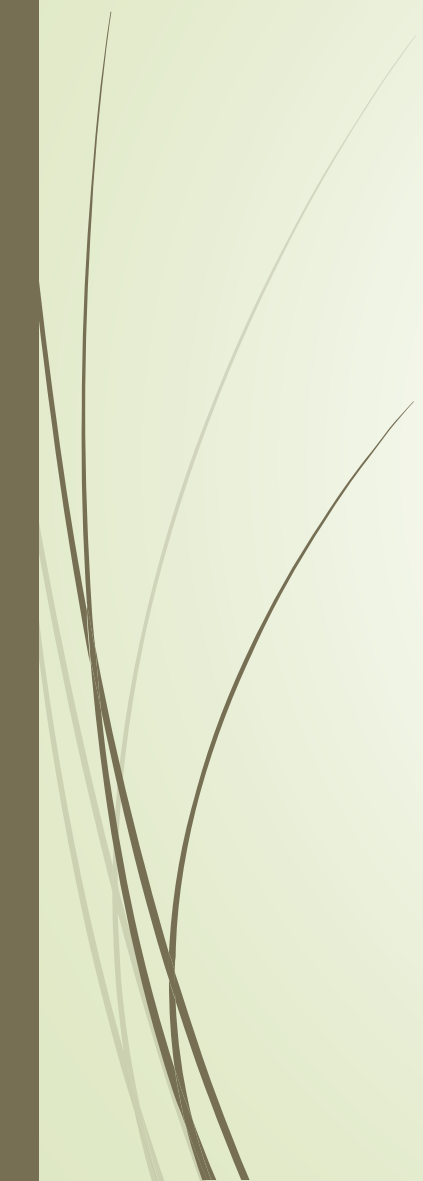
Eşleri Boşanma Kararına Götüren Nedenler

- Ekonomik zorluklar
- Eşlerin ailelerinden kaynaklanan sorular
- Eşlerin arasında yeterli sevgi iletişiminin olmaması
- Hastalıklar
- Çocuk yetiştirme konusunda yaşanan anlaşmazlıklar
- Cinsel problemler
- Çocuk sahibi olamama
- Eşlerden birinin diğerini aldatması
- Aile içi şiddet

-
-
- Eşlerden birinin ruhsal bozuklukları
 - Eşlerden birinin alkol veya madde bağımlılığı,
 - Kumar gibi alışkanlıklarının olması
 - Eşlerin arasındaki kültürel farklılıkların soruna dönüşmesi
 - Eşlerin birbirlerinin kişisel değişimlerine ve gelişimlerine ayak uyduramamaları
 - Eşlerin evliliğin gerektirdiği rol ve sorumlulukları üstlenmekten kaçınmaları veya bu sorumlulukları yerine getirmekte zorlanmaları

Tartışmalar esnasında sergilenen bazı davranışlar çiftleri boşanma noktasına getirebilir

- *Sürekli şikâyet etmek (Araştırmalar bu tavrı kadınların, erkeklerden daha fazla sergilediklerini ortaya koymaktadır.)*
- *Şikâyetlerin, sorunlara çözüm aramaktan daha çok, eleştirmek amacıyla yapılması*
- *Eşin sergilediği eleştirilere ve şikâyetlere karşı aşırı duyarlı, hassas ve savunucu tepkiler gösterme (Araştırmalar bu tavrı erkeklerin, kadınlardan daha fazla sergilediklerini ortaya koymaktadır.)*
- *Eşler arası iletişimde aşağılayıcı sözler, iğneleyici cümleler, düşmanca bakışlar ve kırıcı tavırların fazlasıyla yer alması*
- *Karşısındakinin duygularını ve düşüncelerini hiçe sayan ve önem vermeyen tavırlar sergilemek*

-
-
- *Yaşanan olumsuzluklardan eşi sorumlu tutmak, kendi hataları hakkında düşünmemek*
 - *Eşine karşı şiddet sergilemek*
 - *Sorumluluk almaktan çekinmek*
 - *İlişkide problemi çözmekten çok problem yaratmak*
 - *Güçlü bir egonun ön planda oluşu*
 - *Beklentilerin evlendikten sonra karşılanmaması*

Medeni Kanun'a Göre;

Zina

Hayata kast ve kötü ve onur kırıcı davranış

Terk

Akıl hastalığı

Evlilik birliğinin temelinden sarsılması

Boşanmanın yetişkinler üzerindeki etkileri

Duygusal ve ruhsal etkiler

Depresyon

Benlik saygısında azalma

Çekicilik kaybı,

Çocuğa bağımlı hale gelme

Çaresizlik ve yetersizlik duyguları

Hayata küsme

Kaygı ve güvensizlik

Sosyal etkiler

- Velayet, nafaka vb sebeplerle mahkeme ortamı
- Çevredekilerin boşanmış kişiye yönelik tavırlarındaki değişmeler
 - Günlük işlerini yapacak, işe gidecek gücü bulamaması,
 - Yeni hayatına uyum gösterememesi,
 - Sosyal aktivitelerden uzaklaşması.

Ekonomik etkiler

Özellikle ekonomik kaynaklı boşanmalarda daha ağır ekonomik sorunlar

Erkekler → Nafaka, tazminat vb

Çalışmayan kadınlar → Yoksulluk

Çalışan kadınlar → Çocuk bakımı, eğitim masrafları, kendi ihtiyaçları → İşte verimsizlik

Boşanmanın çocuklar üzerindeki etkileri

- Ayrılıktan önce anne-baba arasındaki çatışmanın derecesi,
- Çatışmaların çocuğa yansması
 - Çocuğun aracı olarak kullanılması,
 - Taraf tutmaya zorlanması,
 - Tehdit edilmesi,
- Çocuğun yaşı,
- Kardeşinin olup olmaması,
- Ailedeki diğer yetişkinlerle ilişkilerine göre değişiklik gösterir.

Çocukların boşanmayı kabullenmeleri belli aşamalarda gerçekleşir

- ❖ Boşanmayı inkâr etme
- ❖ Boşanmayı yaratan nedenlere kızma
- ❖ Anne babayı bir araya getirme ve birleştirme çabası
- ❖ Depresyon ve çöküntü
- ❖ Boşanmayı kabullenme

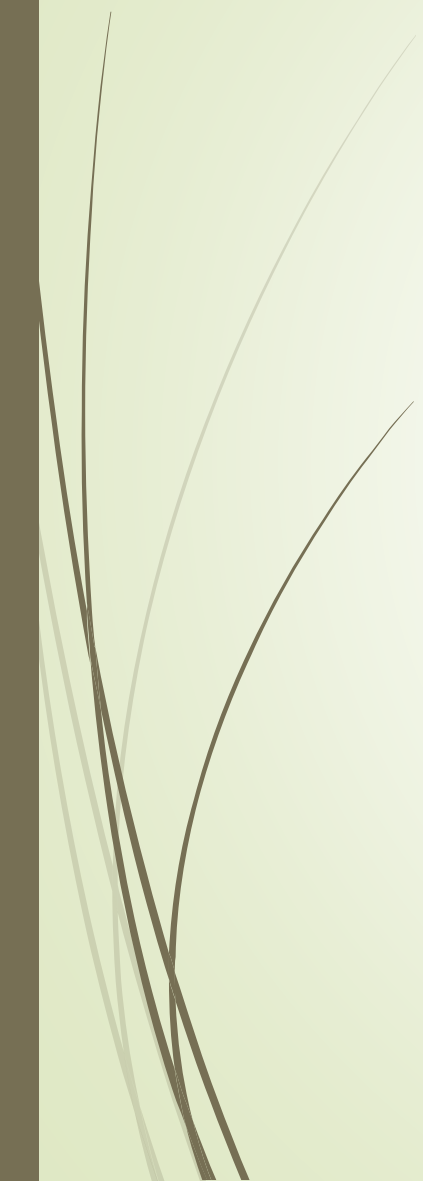

Kısa dönemde;

Kaybetme ve yalnız kalma korkusu,
Regresif belirtiler.

Uzun dönemdeki etkiler ise boşanma öncesi çatışmalı dönemin uzunluğu ve niteliği ile boşanma sonrası dönemdeki ilişkilere bağlıdır.

Ebeveynlerden biriyle yaşama,
Diğer ebeveyniyle düzenli olarak görüşebilme,

-
-
- Suçluluk duygusu,
 - Ruhsal çöküntü ve içine kapanma,
 - Okul başarısızlığı,
 - Sosyal ilişkilerde kopma,
 - Aşağılık duygusu,
 - Saldırganlık, kırgınlık,
 - Kuralsızlık, şımarma, benmerkezcilik,
 - Velayetle ilgili olarak istenmediğini düşünme,
 - Aşırı kollama/acıma duygusu → Pasif bir kişilik, isteklerini acındırarak elde etme eğilimi,
 - Evlilikte/kadın-erkek ilişkisinde güvensizlik ve olumsuz yaklaşım....

Öneriler

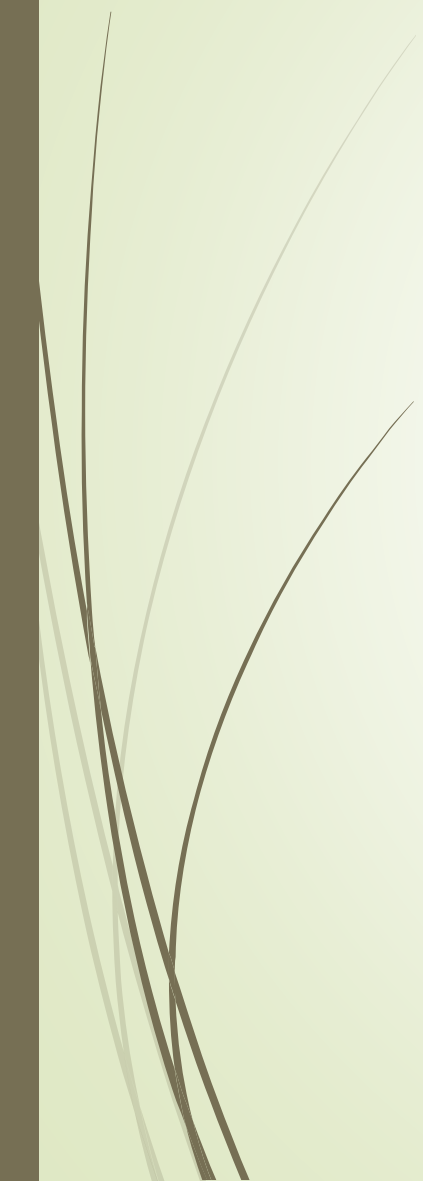
- ❑ *Ayrılma kararını çocuğa anne-baba birlikte söylemeli,*
- ❑ *Gerçek neden açıklanarak, çocuğun kendini suçlu hissetmesi engellenmeli,*
- ❑ *Çocuk taraf tutmak zorunda bırakılmamalı,*
- ❑ *Çocuğun kötü yönleri diğer ebeveyne benzetilmemeli, tehdit edilmemeli,*
- ❑ *Diğer ebeveyle görüşmeler ertelenmemeli,*
- ❑ *Çocuğun sürekli yaşadığı tek bir ebeveyni(evi) olmalı,*
- ❑ *İleri yaşlarda çocuğun görüşü de alınmalı,*
- ❑ *İlk 1 yıl içinde (duygusal şok) evlilik olmamalı,*
- ❑ *Profesyonel yardım.....*

Ayrılık

- İş ve eğitim nedeniyle ayrılıklar
- Kayıplar
- Terk
- Birlikte yaşamaya ara verilmesi

Ayrılma olgusunun aile üyelerinde yarattığı durumlar

- Çocukların güven duyguları zedelenebilir. Kuşku ve güvensizlik yaratabilir.
- Özellikle annenin 6. aydan sonraki ani ayrılışı bebeği olumsuz etkiler. Sürekli ağlama ve tedirginlik başlar. Beslenmesinde sorun oluşur. Kusma ve ishal görülür. Gelişimi duraklar. Durgunlaşır. Yüzü üzgün bir görünüm alır. Annenin ayrılığı bir iki ayı geçerse bebekte çevreye karşı ilgisizlik başlar. Ağlamanın yerine inleme, içe kapanma, donuk bakışlar görülür.
- Evde kalan ebeveyn birçok zorlukla baş etmek durumunda kalır. Tüm zorluklarla yüzleşmek stres ve anksiyeteye neden olmaktadır.
- Geçici koşullardan kaynaklanan tek ebeveynli aileler, boşanma veya ölüm sonucu oluşan tek ebeveynli ailelerin yaşadıkları zorlukların benzerleriyle karşı karşıya gelmektedirler. Aralarındaki tek fark bu tip ebeveynlerde yaşanan zorluklar geçicidir ve sınırlı zaman içerisinde ortaya çıkmaktadır.

-
-
- Anne babanın geçici süre ayrılma sebebi çocuklara anlatılmalıdır.
 - Evde anne/babayı hatırlatacak fotoğraf veya eşya bulundurulmalıdır.
 - İmkan varsa telefon, görüntülü konuşma ile iletişim devam ettirilmelidir.

Kaynaklar

- Baran, G. 2017. Aile Yaşam Dinamiği. Pelikan Yayınevi, Ankara.
- Tepeli, K. ve Durualp, E. 2018. Aile Yaşam Döngüsü. Hedef Yayıncılık, Ankara.
- Özgüven, İ.E. 2001. Ailede İletişim ve Yaşam. PDREM Yayınları, Ankara